

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sermones super epistolas dominicales

Herolt, Johannes

[Ulm], um 1478-80

Sermo LI (xxiiii post penthecosten)

[urn:nbn:de:bsz:31-311743](#)

Sermo

sensibilis creatura. Ultimo nota exemplum gentilis cuiusdam qui vidit Christum in regno glorificatum cum sanctis suis et fidemcepit. hoc quere in promptuario. g. ii.

Vñica. xxviii. post penthecosten ad Col.

Ratres. non cessamus pro vobis orantes et postulantes ut impleamini agnitione voluntatis eorum in omni sapientia et intellectu spirituali ut ambuletis digni deo per omnia placentes in omni opere bono fructificantes in scientia dei in omni virtute confortatae sumi patientiam claritatis eius in omni patientia et longanimitate cum gaudio in Christo Ihesu domino nostro.

Sermo. L. super epistola precenti

On cessamus pro vobis orantes ita. Col. i. Nos videmus ad sensum quod amicus receptus apud aliquem regem vel principem pro amico potest intercedere ut aliquid bonum temporale a rege consequatur: apostolus Paulus omnium Christianorum fidelis amicus ut nos a summo rege aliquid bonum consequamur ostendit se pro nobis intercedere in Christo dicens. Non cessamus pro vobis ita. Unde in plenti sermone tria sunt dicenda. Primo de oratione quod debet perdere a puro corde. Secundo de voluntate dei. Tertio quod Deus quatuor genera hominum remunerat cum uno exemplo. Quantum ad primum sciendum quod oratio nostra ut deo placeat et ab eo exaudiatur debet esse serena ut ex puro corde predat ut videmus ad oculum quod riuis emanans de fonte non potest esse serena nisi fons a quo emanat sit purus: sic oratio nostra procedens a fonte cordis non potest esse serena nisi ipsum cor a quo procedat sit purum et mundum a mala intentione. et ideo quod cor ab his est purificatum tunc oratio nostra fiet serena et exaudiatur a deo Propterea. Reabit ad te ois sanctus et mundus. i. Joh. 6. Si non respenderit nos cor nostrum fiduciam habemus quod quicquid petierimus accipiemus: sed si cor nostrum est impurum tunc oratio nostra non exauditur. unde Propterea. Inquitatem si aspergi in corde meo non exaudiens dominus Augustinus. Nisi sit conscientia pura a peccatis non exaudieris. mundum etiam cubiculum cordis tui et intererit qui exaudiens. Sed dicit quod enim faciam ut cor mundum habeas. Respondetur quod nihil adeo utile est ad mundicias cordis sicut aqua attritionis et devotionis dominus Augustinus. Una lacrima de puro corde producta plus valet et plus purgat quam decem anni in purgatorio. etiam Crib. super Matth.

De oratione
ad Ciceronem
capitulum primo

Maltese psalmus
31.

Sicut enim plus post vehementes imbræ aer mundus & purus efficitur. ita etiam post lacrimas pluviæ serenitas sequitur atque tranquillitas mentis: unde Iheronim. Quot lacrimas salubriter fundimus tot solationes meremur. ergo studeamus diligenter cor nostrum a cogitationibus pranis & a verbis meditacionibus & ab operibus iniustis purgare: ut hic deus nos exaudiat. & post hanc vitam claram visionem ostendat Math. 5. Beati mundo corde. quia quanto se homo Christus per munditiam coram diis & corporis formauerit tanto ei & propinquior in patria erit & ipsum clarius videbit Sap. 6. Interrupcio proxima facit deo. Unde circa iam dicta de oratione queritur utrum omissione orationis sit peccatum mortale. respondetur per Joh. cap. sic. Primo quoniam cedit sub precepto orationis. Secundo quoniam omittit horas canonicas legittime non impeditus quas tenet sub precepto. Tercio quoniam contemnit in sacramento precie mundum. Quarto quoniam non orat pro gratia impetranda a deo pro eo quod non potest resistere temptationi tendenti ad mortem. Quinto quoniam in festis ubi preceptum est servire deo non diligenter orat nisi esset legittime impeditus.

Quantum ad secundam partem dicit Apoll. Ut impleamini agnitione voluntatis eius: unde Wilhelmus lugd. Nulla enim cognitio utilior est quam cognitio diuine voluntatis Eph. 5. dicit. Nolite esse siue fieri imprudentes sed intelligentes quantum voluntas dei. Vbi sciendum quod voluntas dei quantum ad nos et quantum ad deum est baptita. Prima est quod pertinet ad servitium quod vult sibi a nobis impendi. Secunda pertinet ad prius quod vult nobis retribuere. Prima voluntas dei circa servitium sibi exhibendum est quod quilibet qui vult deo servire studeat hunc puram conscientiam & sic servitium suum erit deo gratum & acceptum. Ita faciebat Apoll. dicens. Gratias agens deo meo cui seruio a progenitoribus meis in bona conscientia quam deus ad imaginem suam creavit elegit & nobilitauit & omnes creaturas alias sibi iubiebat. vñ Hugo de arras aie. Homo respice mundum istum. omnis naturalis creatura ad hunc finem cursum suum dirigit ut tuis utilitatibus seruiat: tuis necessitatibus habens distinctionem tempore occurrat. Ceterum tibi deseruit per suum motum. luminaria caeli per suum influxum. sol creat tibi diez luna illuminat tibi noctem. ignis tempore tibi frigiditatem aeris aer mitigat tibi fetorem. & mitigat tibi litus ardorem: terra vero sustentat te soliditate sua. recreat sua feruicte. delectat sua amaritatem. Ecce quomodo omnis creatura cursum suum dirigit ut tuis utilitatibus de seruiat. Item sciendum quod est proprium hominis deo seruire. sic est proprium lucis lucere. cumque homo sit seruus dei: quia a deo redemptus est &

*Mathies
capite V.*

Sermon

creatus debet h̄e mundam conscientiā vt cūm desiderio cordis
deuote soli deo posset seruire: q̄a in peccato mortali seruicia deo
exhibita amittuntur: quia non sunt accepta nec homini meritoria
vite eterne. Si em̄ homo in vita sua faceret oia seruicia a omnia
opera que fiunt ab hominibus usq; in finem mundi si tñ haberet
vicium unius p̄tī mortalitatis etiam si haberet oia bona que fecit
beata virgo a oēs sancti oia amitteret: quia s̄m Greg. Quicquid
homo boni operis facit in p̄to mortali amittit sc̄z non merendo
vitam eternā. Vnde magis est acceptus pauper homo oia deo
qui in bona conscientia minimū bonum opus facit q̄d dīstissim⁹ rex
vel p̄nceps eccl̄ias vel monasteria d̄struens et expensas largissi-
mas distribuens a in aliis bonis operibus se exercens si in se habet
maculam mortalitatis p̄tī: plus pauper ille meretur in uno die de
pmio celesti q̄d dīves rex vel p̄nceps viciosus mille annis. Vnde
Apls. Si distribuero omnes facultates meas in cibos pauperiū
Secundo qz voluntas dei vult sibi seruientes remunerare multū
liberaliter. Hoc probat primo ex hoc q̄ ipse vellit oēs hoies sibi
seruire vt sic haberet occasionem oēs hoies remunerandi: et nō
ideo quia egeat seruicio vestro sicut d̄r in Ps. Bonorum meorum
non indiges t̄c. a hoc d̄seq̄nter probari potest per Aplim dicente
Omnes hoies deus vult saluos fieri a ad cognitionem veritatis
venire. Secundo probat in hoc q̄ ipse dat vnde seruat sibi a cū
hoc seruitum nostrū liberalissime remunerabit: vnde d̄r in Ps.
Gratiam a gloriam dabit d̄ns. nam p̄ transitorio seruicio dat
eternuz a infinitum pmium. vnde Wilhelmus lugd. Quicquid
habes meriti ḡra dei donauit deus in nobis. nihil p̄ter sua dona
coronat. Tertio probat per hoc q̄ ipse mercede soluit etiā illis
qui veniunt tarde ad seruitum eius quos adhuc remunerat etiā
quantumcumq; veniant dum solum dies sit Math. Volo huic
nouissimo dare sicut a tibi. Quantum ad tertiam p̄tem istius
sermonis dicit hic Apls. In omni bono c̄pere fruca facites: nos
videm⁹ ad sensum q̄ bonus et fidelis operarius magnā mercede
expeditans fidei a dñiue labo:at. sic deus vult abundanter dare:
a pmiare a reddere mercedem illis qui hic in bonis operibus sele-
exercent. a vt a deo pmium post hanc vitā recipiat. Nā tan ta
gloria in celo esse d̄r: q̄ si homo p̄fecte posset hoc scire q̄ esset in
infimo locandus: sine dubio hoc libenter deberet eligere a centū
annis pro hoc deo seruire et sup hoc cruciari in omnibus membris:
quantuz posset cor humanū ex cogitare vt posset ad scđm chōz
peruenire. a etiā libenter deberet facere de scđo ad terciū a sic semp

Li

121

ascendendo donec veniret ad supremū Cris. de reparatione lapsi
 Si quotidie oportet nos tormenta pati si ipsam gehennā puto
 tpe tolerare pro eo ut xp̄m videre possem⁹ in gloria a sancto xx
 eius numero sociari. nonne erit dignum pati omne qđ triste est
 modo vt tanti boni tantę glorie participes haberemur Iher⁹
 Nullus labo: durus ē. Vnde sciendum qđ deus quatuor genera
 homin remunerat. Primi sunt qđ hic remunerant tpealiter: sed nō
 eterna r̄ pro bonis operib⁹ suis vt sunt isti qui bona opera faciūt
 in peccatis mortalib⁹. Vnde dī in decret⁹. Mali ppter bona que
 faciunt tpeale pspertatez a retributionē suscipiunt scz sanitatē
 co:po:is dinitias a honores et plongationē vite ppter emendā
 Secundi sunt quos modicum remunerat respediūt loquēdo vt
 qui in morte conuertunt a penitent nec aliquid bonum habent. a
 talis pñia que in fine sic agit raro est vera. Vnde legimus sibi
 latronez duersum in fine vite sue: sed scriptura solum manifeste
 dicit latronez vt nobis ostendat qđ rara sit pñia in extremis. vnde
 Aug⁹. Tene certum a dimitte incertum: age pñiam dum san⁹
 es. Si penites qñ peccare non potes peccata tua te dimiserit non
 tu illa. Tercii sunt quos multum remunerat. a illi sunt qui aito
 conuertunt cum adhuc iuuenes sunt a fortis pñt facere pñiam.
 a tales deus largiter remunerat. qđ talem duersionem a pñiam
 multum amat. verbi grā. Sicut qui plus diligit nouā tunicam
 qđ antiquā a dissutam. sic deus diligit magis duversionē iuueni
 qđ senum: quia est fructuosior a ideo magis remuneratur Ap̄ls
 Unusquisq; mercedem ppteriam accipiet b̄m suum laborem. Qui
 ergo a iuuentute a diuitiis deo seruierunt in superiorib⁹ choris
 angeloz collocabunt. Quarti sunt quos supra modū remunerat
 qui nunq; peccauerunt mortaliter: a tñ durissimā vitaz duxerit
 a asperam pñiam fecerunt vt sanct⁹ ioh̄es baptista a qđ plures
 sancti qui in magna abstinentia vixerit. a hoz gl̄ia tanto maiore
 est quia oia bona opera que fecerit pure a integrē eis profecerunt
 ad premium eternū: qđ non tenebant soluere aliqua debita pro
 peccatis cōmissis pro quibus oportet pētōres satissimē hic aut
 in futuro. Ultimo nota exemplum de illo qui multa bona fecit.
 sed omnia ppter manem gloriam perdidit a damnatus est. hoc
 quere in promptuario. o. zo.

Expliciunt sermones discipuli super epistolās dñicales per
 circulum anni collectā ex sermonib⁹ Wilhelmi lugdunensis ep̄i.
 a ex dictis sancti Thome a dictis Ioh̄is mider doctoris a ex dictis
 aliorum doctorum catholicorum a ex sermonibus sensati.

96
124